

Foredrag lørdag 13. oktober

Er bisfosfonat-indusert osteonekrose i kjevene et nytt problem for tannlegestanden?

Sekvensleder: Pia Titterud Sunde

Flere tannleger har i den senere tid opplevd dårlig tilheling etter tannekstraksjoner/oralkirurgiske inngrep hos flere pasienter. Et felles funn hos mange er at de behandles med bisfosfonater ved kreftsykdom eller ved osteoporose.

Foredraget vil gi en oppdatering av et stadig økende problem. Hvordan skal tannlegen og den øvrige helsetjenesten møte dette? Diagnostikk, forebyggelse og behandling diskuteres.

Bente Brokstad Herlofson

Førsteamanuensis, dr. odont., spesialist i oral kirurgi og oral medisin, UiO

Målgruppe

Tannleger

Lørdag kl. 0930–1100

Antibiotikabruk og resistensutvikling i odontologisk praksis

Sekvensleder: Ivar Parmann

En stadig økning av antimikrobiell resistens har gjort at problemer med å finne virksomme antibiotika mot livstruende infeksjoner er blitt sett på som et av de store helseproblemene i vår tid. Fram til 90-tallet kom det stadig nye antibiotika på markedet som kompenserte for antibiotika som var blitt mer eller mindre uvirksomme grunnet resistensutvikling. Strømmen av nye antibiotika er imidlertid stoppet opp, og i dag finnes det resistensfaktorer mot ethvert eksisterende antibiotikum.

Et stort lyspunkt er situasjonen i Norden hvor en aktiv antibiotikapolitikk har medført at vi på langt nær har de samme resistensproblemene som i store deler av verden ellers. Antibiotikabruken innen humanmedisin, veterinærmedisin og odontologi må sees på som et felles problemkompleks, og uheldig bruk i ett område vil medføre problemer innen et annet bruksområde.

Norsk og nordisk odontologisk klinisk praksis har i dag svært få problemer med resistens mot førstevalgs antibiotika. Det er også vanskelig å se at odontologisk antibiotikabruk har generert nye resistensfaktorer som ikke allerede har eksistert i human- og veterinærmedisin.

Ørjan Olsvik

Professor, dr.philos. Det medisinske fakultet, UiT

Målgruppe

Tannleger

Lørdag kl. 0930–1030

Sinusitt sett fra begge sider av ganen

Sekvensleder: Berit Øra

Hvorfor samarbeider ikke øre-nese-halsleger og tannleger tettere? Vi bør benytte oss av hverandres spisskompetanse, eksempelvis innen diagnostikk og behandling av sinusitter (odontogene), tonsillehyperplasi hos barn, obstruktiv søvnapné, slimhinnelidelser, ansiktssmerter m.m

Torunn Forbord

Tannlege, lege og spesialist i ØNH, Oslo

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Lørdag kl. 1030–1130

Klinisk endodonti

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

When and how to remove fractured instruments

At conclusion, participants should be able to:

- Determine the feasibility of instrument removal
- Describe the contemporary methods for removing fractured instruments
- Discuss the impact of instrument fracture on the outcome of endodontic treatment

The use of MTA in non-surgical endodontics

At conclusion, participants should be able to:

- Describe the clinical applications of MTA
- Apply this knowledge in treatment planning
- Select the appropriate armamentarium to deliver MTA in an efficient manner

Adhesive post and cores

At conclusion, participants should be able to:

- Describe the indications for post placement
- List the advantages and disadvantages of adhesive post systems
- Describe the clinical procedure and select the appropriate instruments for removal of a fiber post

Marga Ree

Tannlege, spesialist i endodonti, Nederland

Målgruppe

Tannleger

Lørdag kl. 0930–1200

Norsk rettsodontologisk forening

Generalforsamling

Lørdag kl. 0930–1100

Minimalinvasive endoskopiske inngrep i kjeve- og ansiktskirurgi

Sekvensleder: Pia Titterud Sunde

Endoskopiske minimalinvasive prosedyrer har fått større og større betydning innenfor det medisinske fagområdet. Eksempler i kjeve- og ansiktskirurgi er blant annet kjeveleddsartroskopi og sialoskopi av de store spyttkjertler.

Foredraget vil vise praktiske muligheter og begrensninger spesielt ved sialoskopi.

Christoph Ziegler

Professor, lege og kjevekirurg ved Kjeve- og ansiktskirurgi, NTNU, Trondheim

Målgruppe

Tannleger

Lørdag kl. 1100–1200

Cone Beam CT og tredimensjonale bilder: Muligheter og begrensninger Har dette relevans for allmenn tannlegepraksis?

Sekvensleder: Berit Øra

I år har en rekke produsenter presentert nye maskiner som kan utføre «Cone beam volumetric computed tomography». Dette er en teknologi som er utviklet de siste 10 årene, og som er spesielt godt egnet for undersøkelser av kjeve- og ansiktsregionen. Stråledosen er betraktelig redusert i forhold til konvensjonelle CT- undersøkelser, og bildefilene gir mulighet til å reformatere tredimensjonale bilder. I foredraget diskuteres fordeler, ulemper, begrensninger og muligheter ved CBVT- ikke minst som diagnostisk verktøy.

Bjørn Bamse Mork-Knutsen

Universitetslektor, spesialist i kjeve -og ansiktsradiologi, UiO

Målgruppe

Tannleger

Lørdag kl. 1330–1430

www.helsebiblioteket.no

An Outsiders view of the Torgersen Case

Sekvensleder: Gunhild V. Strand

About 50 years ago a young girl was murdered in Oslo, Fredrik Torgersen was arrested and eventually found guilty of the crime. After some years in prison his appeal was disallowed, and he served his sentence. The case involved a bite mark. Experts involved in the original trial and also the appeal were from Norway. In 1998 a further appeal was launched and the Appeal court in Oslo appointed Professor MacDonald from Glasgow and myself from Cardiff, Wales. This appeal was also disallowed. In 2001 a further appeal was heard by the Supreme Court in Oslo and Professor MacDonald and myself were appointed Court experts but in addition was an expert from the USA. This Court was unable to change the original sentence.

In 2006 the Norwegian Criminal Cases Review Commission re-heard the case and I was required to give evidence based upon my former appearances before the Appeal and Supreme Courts. This presentation will comment upon the difficulties in giving evidence in a foreign language and in a different trial system and will also address the limitations of bite mark evidence in general and the specific problems in this case.

David K. Whittaker
Professor, Cardiff, Wales

Torgersensaken – århundrets sak – bakgrunn og sakkyndige

Torgersensaken ble høsten 2006 avvist av Gjenopptakelseskommisjonen. Den hadde da vært behandlet av seks norske rettsinstanser. Selv uten tannsporsbeviset måtte den bli karakterisert som århundrets sak. Et av de sentrale bevisene var et tannspor som i årenes løp har blitt undersøkt av et stort antall tannleger. Konklusjonene varierte fra nesten sikkert at Torgersen hadde bitt til utelukkelse. De ulike erklæringer vil bli kort gjennomgått, og jeg vil gi uttrykk for min egen oppfatning slik den ble presentert for Gjenopptakelseskommisjonen. De argumenter som er blitt brukt til å vise at Torgersen kunne utelukkes fra å ha bitt, vil bli gjennomgått og mulige alternative forklaringer som ikke har vært vurdert, vil bli presentert. Etske aspekter ved sakkyndige erklæringer vil til slutt bli berørt.

Tore Solheim
Professor, UiO

Hvordan bevisvurderingen sviktet i Torgersen-saken

Dommere og jury lar seg lett blende av sakkyndige som uttaler seg på en skråsikker måte. Torgersen-saken illustrerer mange av de feil som senere DNA-analyse har vist ligger til grunn for tallrike justismord ved amerikanske domstoler. Sakkyndige og dommere har i slike tilfeller ikke forstått at når et bevis ikke utelukker en siktet som skyldig, vil det ikke uten videre behøve å trekke i retning av skyld. Skal et enkelt bevis kunne brukes i helhetsvurderingen, må det ha en verdi som er større enn null – altså være mer sannsynlig sant enn en ren 50:50-sjanse, dvs. det foreligger såkalt sannsynlighetsovervekt. Da må det være mulig å tallfeste sannsynligheten for en reell sammenheng, noe som ofte ikke er tilfelle. De sakkyndige må alltid strebe etter en vitenskapelig tilnærming, og ikke bare tolke overfladisk likhet mellom funn som en reell sammenheng. I 1957 hadde ikke de sakkyndige metoder som kunne gi svar på om de tre tekniske bevisene knyttet Torgersen til drapet: bittet i offerets bryst, fem barnåler i dressen hans og en avføringsflekk på skoene. Uten forbehold hevdet de likevel at bevisene var sikre. Denne påstanden ble støttet av dommerne selv om den var basert på ren gjetning. Vi vet nå at de tekniske bevisene som felte Torgersen ikke er holdbare, og i 50 år har han bedyret sin uskyld. Dommere må erkjenne bevisvurderingens fallgruver slik at de kan utøve en kvalitetssikrende rolle heller enn å påberope seg en juridisk tenkemåte overordnet naturvitenskapen.

Per Brandtzæg
Professor, LIIPAT, Patologiklinikken, Universitetet i Oslo, Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1330 – 1600

NIOM – Nytt og nyttig om dentalmaterialer

Sekvensleder: Ivar Parmann

Etikk og implantatprotetikk – en tredje dentition for alle?

Är det implantatföretagen som styr utvecklingen inom området implantatretinerad protetik? Vilken effekt har den allt tuffare marknadsföringen och reklamen? Skall vi extrahera tänder för att ge plats för implantat? Är detta mer lönsamt än annan behandling av våra patienter? Hur går det med patientsäkerheten? Kan vi förutse ett paradigmskifte som kan leda till etiska och moraliska problem inom vår profession?

Vad betyder CE-märkningen av de produkter vi brukar? Är den en garanti för kvalitet och klinisk säkerhet? Dessa spørsmål kommer att diskuteras i föredraget och förhoppningsvis kommer du att få några svar.

Stig Karlsson

Institutsjef, professor, NIOM

Målgruppe

Tannleger

Lördag kl. 1330–1350

Lamper til lyshering – valgets kval

Halogen-, LED- eller plasmabuelamper vil alle kunne brukes til lysherdende materialer.

Spørsmålet er hvor godt de enkelte lampene egner seg til bestemte oppgaver.

- Er det sant at alle LED-lamper er lette å holde i og at de ikke avgir noe varme?
- Er det bakstreversk å bruke halogenlampe fremdeles?
- Herder plasmabuelamper en fylling på 4 sekunder?

Vi får høre hvilke svar forskere på NIOM og andre steder har kommet frem til slik at det blir lettere å foreta valg av lampeprodukt.

Ellen M. Bruzell

Forsker, dr.scient, NIOM

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Lördag kl. 1350–1410

Metall-kaos?

Det tilbys nå en mengde ulike legeringer til kroner og broer, fra både innenlandske og utenlandske produsenter. Det brukes begreper som f.eks. «Non-precious», «Semi-precious» og «Reduserte legeringer». Hva er de egentlig, og er de trygge?

Nils Roar Gjerdet

Professor, UiB

Målgruppe

Tannleger

Lördag kl. 1410–1430

Presentasjon fra Sosial- og helsedirektoratet:

Veileder i utredning av pasienter ved mistanke om bivirkninger fra odontologiske biomaterialer

Sekvensleder: Sissel Bjørntvedt

Proessen med å fremstille veilederen samt veilederens innhold blir beskrevet. Samarbeidet mellom tannleger og leger i en slik utredningsprosess vil bli vektlagt.

Liljan Smith Aandahl
Seniorrådgiver, Sosial- og helsedirektoratet, Oslo

Målgruppe
Tannleger

Lørdag kl. 1430–1500

Helseeffekter av kvikksølv hos tannhelsepersonell

Sekvensleder: Sissel Bjørntvedt

Presentasjon av en spørreundersøkelse om eksponering og symptomer hos tannhelsepersonell og undersøkelse av kognitiv funksjon hos noen av dem.

Bjørn Hilt
Professor, overlege, St. Olavs Hospital, Trondheim

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Lørdag kl. 1500–1545

www.niom.no